

RAPPORT 2007

med virksomhetsplan for 2008

Sneskulpturer bygd til Finnmarksløpet 2007

Várjjat Sámi Musea

Innhold:

1. Mål og oppgaver	s. 3
1.1. Hovedmål	s. 3
1.2. Viktigste arbeidsoppgaver	s. 3
2. Museumsfaglig virksomhet 2006	s. 4
2.1. Samlingene	s. 4
2.2. Dokumentasjon	s. 5
2.3. Forskning	s. 5
2.4. Formidling	s. 6
2.4.1. Besøkstall	s. 6
2.4.2. Utstillinger	s. 6
2.4.3. Omvisninger/foredrag/arrangement	s. 7
2.4.4. Publikasjoner	s. 8
2.5. Kulturminnervern/forvaltning	s. 8
2.6. Faglig samarbeid og bistand	s. 9
2.7. Eksternt finansierte prosjekt.....	s. 9
2.8. Annet	s. 11
3. Organisasjon	s. 12
3.1. Organisasjonsform	s. 12
3.2. Antall fast ansatte og deres oppgaver	s. 12
3.3. Antall midlertidige ansatte	s. 12
4. Økonomi	s. 13
4.1. Totalregnskap 2006.....	s. 13
4.2. Oversikt over finansiering/driftsstøtte	s. 14
4.3. Prosjektrettet finansiering	s. 15
5. Eiendeler og lokaler	s. 15
5.1. Oversikt over tilstand på museets bygninger og eiendommer	s. 15
5.2. Freda eller verneverdige bygninger	s. 16
5.3. Planer om utbygginger eller utbedringer	s. 16
6. Vurdering av virksomheten 2006	s. 16
7. Virksomhetsplan for 2008	s. 17

1. Mål og oppgaver

1.1. Hovedmål

Várjjat Sámi Musea/Varanger Samiske Museum (VSM) har som hovedmål å dokumentere, utforske og formidle sjøsamisk kulturhistorie i Finnmark, med hovedvekt på Varangerområdet. Museet vektlegger videre dokumentasjon og formidling av duodji, samisk forhistorie og samisk samtid.

1.2. Viktigste arbeidsoppgaver

Følgende er definert som museets viktigste oppgaver:

- dokumentasjon og formidling av sjøsamisk kultur og historie i indre Varanger
- dokumentasjon og formidling av samisk forhistorie
- dokumentasjon og formidling av samisk tro og mytologi
- dokumentasjon og formidling av duodji
- innsamling av fotomateriale som dokumenterer kultur og hverdagsliv i indre Varanger i nyere tid
- dokumentasjon av samisk samtid
- formidling og forvaltning av Ceavccageadje/Mortensnes kulturminneområde
- tilrettelegging for og formidling til barn og unge, herunder utvikling og gjennomføring av temaopplegg for skolebarn
- utviklingsarbeid, herunder utvikling av ulike dokumentasjons- og formidlingsprosjekt som søkes eksternt finansiert
- deltagelse i lokal samfunnsutvikling på ulike måter

For øvrig er museumsvirksomheten tilpasset Nesseby kommunes overordnede mål/hovedmål som er vedtatt av kommunestyret. Nedenfor følger en opplisting av de overordnede målene i kommuneplanens samfunnsdel. Under hvert punkt følger museets delmål for å medvirke til oppfylning av kommunalt hovedmål.

- *Nesseby kommune skal ha en positiv befolkningsutvikling*
 - Museet skal gjennom sin virksomhet bidra til at kommunen skal være et interessant og trivelig bosted
 - Museet skal ha tilbud om aktiviteter for ulike aldersgrupper
 - Det skal arbeides for økning av eksterne tilskudd slik at antall ansatte ved museet kan økes
- *Nesseby kommune skal legge til rette for næringsutvikling*
 - Det skal arbeides for å øke museets besøkstall
 - Museet skal - der det er ønskelig og mulig - bidra til annen turismebasert næring i kommunen
 - Det skal arbeides for å utvikle tilbudet ved museet og i Ceavccageadje/Mortensnes kulturminneområde
- *Nesseby kommune skal legge til rette for etablering av kvinnearbeidsplasser, og gi ungdom tilbud om arbeid*

- Lokal ungdom skal prioriteres ved ansettelse av sommerguider
- *Nesseby kommune skal være et trygt samfunn for barn å vokse opp i*
 - Barn og unge skal være en sentral målgruppe for museet
 - Museet skal via sin virksomhet bidra til styrking av lokal identitet og tilhørighet
- *Nesseby kommune har som mål å styrke samisk språk og sjøsamisk kultur, og til å styrke samisk kultur og identitet*
 - Dette er ett av museets hovedmål og de fleste aktiviteter/tiltak er knyttet opp mot dette målet
 - Det skal tilrettelegges for at de ansatte skal kunne delta i språkopplæring
- *Service i all kommunal tjenesteyting skal være en prioritert oppgave for alle som har sitt virke i Nesseby kommune*
 - Alle som henvender seg til museet skal møtes på en positiv og profesjonell måte
- *Nesseby kommune skal ha økonomisk handlefrihet*
 - Det skal arbeides aktivt for å holde virksomheten innenfor gitte økonomiske rammer
 - Det skal arbeides for å øke eksterne tilskudd slik at kommunal andel av drift reduseres
- *Våre tjenester til innbyggere skal leveres med tilstrekkelig innhold*
 - Høy kvalitet på alt som leveres skal etterstrebnes, og alle ansatte skal bevisstgjøres på dette
 - Bevegelseshemmede skal ha utbytte av museumsbesøk på linje med andre
- *Organisasjonen Nesseby kommune skal bli i stand til å imøtekomme enhver utfordring som krever effektivisering og omstilling*
 - Museet skal ha et inkluderende og positivt arbeidsmiljø, der medarbeiderne hele tiden er orientert om og får delta i vurderingen av pågående og planlagte prosesser/endringer

2. Museumsfaglig virksomhet 2007

2.1. Samlingene

Museets samlinger teller totalt ca. 1.500 gjenstander og 13.000 – 14.000 bilder. Registrering av gjenstandene i database (Win Regimus) ble påbegynt for flere år siden, og til nå er over 600 registrert digitalt. Alle disse er også overført til databasen som er utarbeidet som en del av prosjektet "Recalling Ancestral Voices", og er tilgjengelig på Internet.

VSM har ingen innsamlingsplan, og gjenstandsinnsamling har ikke vært noen prioritert oppgave. Dette har først og fremst å gjøre med en kombinasjon av begrensede ressurser og det at utadrettet virksomhet/formidling har vært et prioritert felt. Innkomne gjenstander er derfor som regel et resultat av henvendelse fra giver/selger. Tilveksten for 2007 teller 16 gjenstander. I tillegg er det kommet inn en del arkivalia.

Når det gjelder fotosamlingen har det utrolig nok kommet inn nærmere 1000 bilder fra private fotosamlinger i 2007, og 742 av disse er lagt inn i museets database. Dette viser at det arbeidet som Thorbjørn Bjørkli utfører (ansatt på timebasis for å arbeide med fotosamlinga) legges

merke til, og at folk ser verdien av at gamle bilder blir tatt vare på for ettertida. Det arbeides for øvrig fortsatt med systematisering og digitalisering av den store fotosamlinga etter John Ole Nilsen. Det skal også nevnes at museumsansatte har tatt flere hundre digitale dokumentasjonsbilder i løpet av det året som er gått. Museet mangler foreløpig et godt arkivsystem for registrering av bilder av sistnevnte type.

2.2. Dokumentasjon

Det gjenstår et stort arbeid for å komme á jour med katalogisering av museets gjenstandssamling. Det er lagt vekt på å få nyinnkomne gjenstander registrert fortløpende, men ennå er det flere hundre gjenstander fra Abraham Mikkelsens samling som ikke er registrert på tilfredstillende måte. Arbeidet er avhengig av ledig kapasitet hos de ansatte.

Arbeidet med registrering og skanning av museets fotosamling har foregått av prosjektansatt Thorbjørn Bjørkli på timebasis. Arbeidet omfatter både den store fotosamlinga som kom inn fra Jon Ole Nilsens arvinger i 2003 (over 10.000 bilder) og andre innkomne bilder.

Interregprosjektet "Recalling Ancestral Voices", som har vært et samarbeid mellom tre samiske museer Sverige, Finland og Norge (Ájtte, Siida og Varanger Samiske Museum), ble formelt avsluttet i 2007. Prosjektet har samlet inn opplysninger om samisk gjenstandsmateriale på ulike museer i inn- og utland. I første omgang har arbeidet blitt konsentrert om å få en oversikt over materialet på de nordiske museene. Varanger Samiske Museums "ansvarsområde" har i så måte vært museene i Norge. Selv om pengene i prosjektet nå er brukt opp og databasen nå er søkbar på nett (www.samicollection.org), har vi ikke kommet i mål med prosjektet: ennå er bare en mindre del av gjenstandene på norsk side lagt inn i databasen. Årsaken er at museene som har slikt materiale er mange (over 50 bare i Norge) og de er i Norge vi finner flest samiske gjenstander.

Det meste av dokumentasjonsdelen av prosjektet "Russiske kvinner på den norske landsbygda" foregikk i 2006, men noe arbeid ble gjennomført også i 2007. Dette omfattet intervju og innsamling av fotomateriale fra russiske innflyttere til Nesseby i nyere tid.

Et annet dokumentasjonsprosjekt som museet har vært involvert i er "Varangers kulturlandskap", som gjennomføres i samarbeid med Vadsø Museum og Tromsø Museum. Prosjektarbeidet har i 2007 først og fremst omfattet en kartlegging av vegetasjonen i Bergebydalen av botanikerne Vibekke Vange og Thorbjørn Alm fra Tromsø Museum.

2.3. Forskning

Forskningsaktiviteten har som vanlig vært lite omfattende, noe som har å gjøre med begrensede ressurser. Museet deltar imidlertid i Fávllis-nettverket (nettverk for samisk fiskeriforskning) og har dessuten jamnlig kontakt med ulike forskningsmiljø (Universitetet i Tromsø, Nordisk Samisk Institutt, Universitetet i Oulu).

I januar 2007 ble det holdt et seminar om sjøsamiske fiskerettigheter på Varanger Samiske Museum. Seminaret var i regi av Fávllis (nettverk for samisk fiskeriforskning), med Gáldu – kompetansesenter for urfolks rettigheter – og Varanger Samiske Museum som arrangører.

En annen forskningsrelatert aktivitet i 2007 har vært en rekognoseringstur til Ordu, som et forarbeid for utgravninger gjennomført senere på sommeren av arkeologer knyttet til forskningsprosjektet BOREAS (bl.a. Universitetet i Tromsø). Rekognoseringen ble utført av konservator Mia Krogh og museumsleder Kjersti Schanche.

2.4. Formidling

Formidling er et prioritert felt for virksomheten. Det har blitt vist flere utstillinger og avholdt en rekke kulturarrangement i løpet av 2007. Museets opplegg for skolebarn har vært benyttet av skoler i hele østfylket. Museet ble holdt åpent daglig kl.10.00-18.00 i perioden 17.juni – 20.august. Åpningstid for øvrig har vært mandag-fredag kl.10.00-15.00, og i tillegg har utstillingene vært holdt åpne under annonserte arrangement på kveldstid og i helgene.

2.4.1. Besøkstall

Antall besøkende i 2007 var på ca. 6400, med andre ord omtrent det samme som i fjor. Av disse var over 2000 barn og unge. Ca. 1000 skolebarn fra regionen har deltatt på ulike tema knyttet til museets skoleopplegg. Flere av temaene har inngått som tilbud i Den Kulturelle Skolesekken. I tillegg til registrerte besøkende vet vi at mange har besøkt Ceavccageadje/Mortensnes kulturminneområde ulike tider på døgnet uten at de har blitt guidet av oss. Dette ser vi bl.a. ved at besøksboka i gammen har fått mange hilsninger – noe som også betyr at gammen har vært mye brukt.

2.4.2. Utstillinger

I 2006 har følgende utstillinger vært vist på VSM:

- *Mearrasápmelaččat/Sjøsamene*, museets egen basisutstilling (hele året).
- Barnerommet *Stállobiedju* (hele året).
- Den egenproduserte utstillingen ”*Fra Russland til Nesseby*” ble åpnet 13. mai og vist i museets kantine/ankomsthall ut året. Utstillingen er en del av det nasjonale samtidokumentasjonsprosjektet ”På sporet av den tapte samtid”. Utstillinga, som tar utgangspunkt i russiske kvinner som har flyttet til Nesseby i moderne tid, er utarbeidet av konservator Mia Krogh. Andre bidragsytere til utstillingsproduksjonen er fotograf Thorbjørn Bjørkli og museumstekniker Roger Persson.
- Den egenproduserte vandretstillingen ”*Buođđu*”, om elvesamisk kultur og samers bruk av elvedaler, ble åpnet i Inggágoahti 6. juli og ble vist fram til 3. september. Deretter ble utstillingen ”re-åpnet” 2. desember, da også boka som er laget til utstillingen ble lansert. Marte Spangen har vært prosjektleder for denne utstillingsproduksjonen, og andre sentrale bidragsytere har vært museumstekniker Roger Persson og tekstforfatter Åge Solbakk.
- Teppetstillingen ”*Lapp på lapp*” ved Inger Johanne Rosland ble vist i Inggágoahti fra 3. september og ut året.

Utstillinger produsert for andre:

- Vandretstillingen *Duodji* ble produsert i 2003. I 2007 har den vært vist på Perspektivet Museum i Tromsø (januar – april), i Kulturkirken Jakob i Oslo i forb. med en internasjonal samisk markering/seminar (april), på Nasjonalmuseet i København (mai – september), og på Saemien Sijte i Snåsa (oktober – januar 2008).
- Vandretstillingen *Buođđu* ble ferdigstilt sommeren 2007. Den vil sendes på vandring i 2008.

2.4.3. Omvisninger/foredrag/arrangement

Det har vært gitt en rekke omvisninger på Ceavccageadge/Mortensnes og i museets utstillinger i Varangerbotn. Omvisningene har vært tilpasset de besøkende gruppene, og fokusert på ulike tema etter ønske. En rekke skoleklasser har besøkt utstillingene, og mange skoleklasser har deltatt på ulike tema i tilknytning til museets skoleopplegg. Dette gjelder skoler fra Vadsø, Vardø, Tana, Sør-Varanger, og Nesseby kommuner. Et eget opplegg har som vanlig vært kjørt for borgelige konfirmanter og for Vadsø Videregående Skole. Høsten 2007 var igjen 3 personer fra museet på besøk i Gamvik der tema steinalder fra museets skoleopplegg ble gjennomført sammen med skolebarn fra Gamvik og Lebesby kommuner.

Museet har for øvrig bidratt med en rekke større og mindre arrangement i løpet av året:

Lagercrantz-joiker på Samefolkets dag (6. februar)

Markeringen av Samefolkets dag 2007 gikk som vanlig av stabelen på Samfunnshuset, med 10.klasse som arrangører. En del av programmet var viet de joikene Lagercrantz har dokumentert, og noen av joikene ble framført av lokale joikere. Dette skjedde som et samarbeid mellom Musikk i Finnmark, Isak Saba-senteret og Varanger Samiske Museum.

Sjekkpunkt Varangerbotn (13.-15 .mars)

Sjekkpunktet ble drevet i samarbeid med Finnmarksløpet, Nesseby Røde Kors, Menighetshusforeninga og Nesseby kommune. Under Finnmarksløpet holdt museet døgnåpent i 2 døgn. Hovedarrangementet var onsdag 14. mars da skolebarn fra kommunen hadde aktivitetsdag utenfor museet, med bygging av sne- og isskulpturer, skyting med pil og bue, skirenn, m.m. Samme dag hadde Nesseby Idrettsforening kafedrift på museet.

Museet delte i år igjen ut en statuett - Karlebotnmannen - til den kjøreren som først nådde ishavet. Igjen var det Harald Tunheim som fikk mannen (12. mars), men heller ikke nå var det han som vant løpet til slutt. Dette har resultert i en diskusjon blant kjørerne og de som følger løpet om hvorvidt Karlebotnmannen bringer lykke eller ikke.

Åpning av utstillingen "Fra Russland til Nesseby" (søndag 13. mai)

Denne utstillingen var en del av det nasjonale samtidsdokumentasjonsprosjektet "På sporet av den tapte samtid". Utstillinga tar utgangspunkt i russiske kvinner som har flyttet til Nesseby i moderne tid.

Guidet tur til Álda/Aldon (søndag 1. juli)

Dette omfattet en annonsert ca. to-timers guidet tur opp på det hellige fjellet Álda/Aldon, der det bl.a. finnes helleristninger. Tema for turen var samisk tro og mytologi. Mia Krogh og Kjersti Schanche var guider.

Åpning av vandreutstillingen "Buodđu" (fredag 6.juli)

"Buodđu" er en egenprodusert vandreutstilling om elvesamisk kultur spesielt og samisk bruk av elvedaler mer generelt. Utstillingen ble produsert i løpet av våren 2007, og den startet sin turnè på Varanger Samiske Museum, der den ble åpnet i Inggágoahti fredag 6.juli.

Guidet tur til Ilar-gammen (18.august)

I forbindelse med njállá/fjellrev-seminaret som Naturvernforbundte arrangerte i august, bisto Kjersti Schanche med en guidet tur opp Bergeby-dalen. Tema for turen var utmarksressurser og naturbruk i eldre tid.

Vuonnamárkanat (lørdag 1. september)

Markedet, som arrangeres sammen med Isak Saba-senteret, ble gjennomført for tredje gang med stor suksess. Markedet foregår i området nedenfor museet – Inggágiedde – der det settes opp rekker med salgsboder i gammel stil. Grunntanken er å arrangere et marked fritt for masseproduserte ting, og med en klar samisk profil, noe som tydeligvis både selgere og kjøpere setter pris på. Som året før ble det to av de som bar kofte på markedet trukket ut og fikk et gavekort av Isak Saba senteret. Museets hovedrolle i arrangementet er som tilrettelegger av ute- og inneområdet.

Åpning av utstillingen "Lapp på lapp" (søndag 30. september)

Denne utstillingen besto av handquiltede tepper laget av Inger Johanne Rosland. Utstillingen ble vist i Inggágoahti ut året.

Lansering av boka "Den elvesamiske kulturen" (søndag 2. desember)

2. desember ble boka "Den elvesamiske kulturen", med Åge Solbakk som hovedforfatter lansert. Boka ble gitt ut som nr. 4 i museets egen skriftserie (Várjjat Sámi Musea Čállosat), og er skrevet som et supplement til utstillinga "Buodđu".

Juletreening og juleverksted (søndag 2. desember)

Dette er en "tradisjon" som ble startet for 3. år siden, og et familietilbud som benyttes av familier både lokalt og fra nabokommunene. I år var det i tillegg til tenning av lysene på treet og juleverksted, også demonstrasjon av laging av enebærbusk og dessuten ponniridning ute.

2.4.4. Publikasjoner

Fjerde nummer av museets egen skriftserie *Várjjat Sámi Musea Čállosat - Varanger Samiske Museums Skrifter 2007* ble gitt ut like før jul. Dette nummeret hadde tittelen: "Den elvesamiske kulturen". Åge Solbakk er hovedforfatter, og Rune Murdahl har bidratt med tekster fra en naturfaglig vinkel. Marte Spangen og Kjersti Schanche har vært redaktører.

Mia Krog har bidratt med artikkelen "Opplegg for skoleklasser v/Varanger Samiske Museum" i: "Fotefar. Landslaget for lokalhistorie i skoler." nr. 3 -4, 2006.

2.5. Kulturminnervern/forvaltning

I løpet av sommeren 2007 har det blitt utført en del skjøtselarbeid innenfor Ceavccageadje/Mortensnes kulturminneområde. Arbeidet, som ble finansiert av tilskudd fra Sametinget, omfattet vedlikehold av stianlegg og gammen, rydding av søppel, skilting med mer. Infohallen ble holdt åpen for publikum en del av sommeren.

I 2005 sendte museum en bekymringsmelding om helleristingene på Álda/Aldon. Som et resultat av dette var personer fra Sametinget, Tromsø Museum og Varanger Samiske Museum på en felles befaringsreise av ristningene sommeren 2007. Foreløpig er det uklart om forvaltningsapparatet vil igangsette tiltak for å bevare ristningene.

Som et resultat av en forespørsel fra Sametinget påtok Varanger Samiske Museum seg et arbeid for bedre å sikre og informere om Álda/Aldon og urgravene i Murggid-Gahperas/Klubbnesen. Dette arbeidet, som annet omfatter skilting, blir ferdigstilt først i 2008.

2.6. Faglig samarbeid og bistand

Konsolideringen av Varanger Samiske Museum, Saviomuseet, Østsamisk Museum og Tana Museum i Nordøstsamisk museumssiida er kommet et skritt lenger i løpet av året. Det har blitt klart at Sør-Varanger Museum ikke skal inngå i siidaen, og i løpet av året har forslag til stiftelsesdokument samt saksframstilling for framlegging for kommunestyrene blitt ferdigstilt.

Varanger Samiske Museum har vært den norske samarbeidspartneren i Interreg-prosjektet ”Repatriation of the Sámi Heritage”. De øvrige samarbeidspartnerne har vært Siida samemuseum i Finland og Ájtte samemuseum i Sverige. Prosjektet ble formelt avsluttet i november 2007, selv om Varanger Samiske Museum vil utføre noe etterarbeid inn på nyåret 2008.

Prosjektet ”Varanger kulturland” er et samarbeidsprosjekt mellom Varanger Samiske Museum, Tromsø Museum og Vadsø Museum. I 2007 har det vært avholdt et seminar (februar) samt gjennomført botaniske undersøkelser (august) som en del av prosjektet.

Varanger Samiske Museum deltar i det nasjonale samtidsdokumentasjonsnettverket for norske museer, og har vært representert på et nettverksmøte i november 2007.

Varanger Samiske Museum er også deltaker i Samisk museumsnettverk, og var representert på oppstartseminaret i Lakselv i desember 2007.

2.7. Eksternt finansierte prosjekt

Følgende eksternt finansierte prosjekt har vært under arbeid i 2007:

Jon Ole Nilsen-samlinga

Omfatter registrering, scanning og arkivering av Jon Ole Nilsens bilder, samt en del annet arkivmateriale etter samme. Prosjektet utføres av Thorbjørn Bjørkli. Prosjektet startet i 2004 og vil ferdigstilles i 2008. Finansiert av Norsk kulturråd, Sametinget, Finnmark fylkeskommune og Varanger Samiske Museum.

Lagercrantz-prosjektet

Prosjektet omfatter detranskribering og oversetting av den finske språkforskeren Eliel Lagercrantz’ varangermateriale, og ble gjennomført i samarbeid med Isak Saba-senteret. Prosjektleder er museumsleder Kjersti Schanche. I 2006 ble det inngått samarbeid med Musikk i Finnmark og Harald Devold om joike-delen av prosjektet. Lokale joikere har innøvd de dokumenterte joikene, og dette er arkivert på lydfiler. På Samefolkets dag 2007 ble noen av joikene framført for publikum. Prosjektet startet i 2004 og ble ferdigstilt innen desember 2007. Finansiert av Norsk kulturråd, Sametinget, Finnmark fylkeskommune og Varanger Samiske Museum.

Varangers kulturlandskap

Prosjektet ”Kulturlandskapet i Varanger etter tre stammers møte” er et samarbeidsprosjekt mellom Varanger Samiske Museum, Tromsø Museum og Vadsø Museum. Varanger Samiske Museums arbeid i prosjektet omfattet i 2007 Mia Krogh og Kjersti Schanches deltagelse på et seminar (februar) der resultatene så langt ble lagt fram. I august besøkte botanikere fra

Tromsø Museum Bergebydalen for en kartlegging av vegetasjonen. To fra museet (Mia Krogh og Claus Pettersen) deltok en av dagene i felt. Prosjektet er finansiert av Sametinget, ABM-utvikling, Norsk kulturråd og VSM.

Russiske kvinner

Prosjektet er et dokumentasjons- og formidlingsprosjekt som tar utgangspunkt i russiske kvinner som har flyttet til Nesseby. Formidlingen omfatter først og fremst en utstilling som portretterer kvinnene. Utstillingen "Fra Russland til Nesseby" åpnet i mai 2007. I tillegg arbeides det med en publikasjon og en nettpresentasjon av prosjektet. Prosjektleder er museumsconservator/formidler Mia Krogh. Prosjektet er finansiert av Norsk kulturråd og ABM-utvikling. Varanger Samiske Museum har en egenandel i den lokale delen av prosjektet.

Repatriation of the Sámi Heritage

VSM er den norske samarbeidspartneren i dette store Interreg-prosjektet som skal kartlegge samisk gjenstandsmateriale på museer i inn- og utland, samt legge disse inn i databaser som skal være tilgjengelig på internett (www.samicollection.org). De øvrige samarbeidspartnerne er Siida samemuseum i Finland og Åjtte samemuseum i Sverige. Sissel Mikkelsen har vært ansatt fulltid som prosjektarbeider for Varanger Samiske Museum. I tillegg har Claus Pettersen vært ansatt noen uker som prosjektarbeider. Prosjektet startet opp høsten 2006 og ble formelt avsluttet høsten 2007. Imidlertid utfører Varanger Samiske Museum også noe arbeid i prosjektet på nyåret 2008. Den norske delen av prosjektet er finansiert av nasjonale Interreg-midler, ABMutvikling, Norsk kulturråd og Sametinget.

"Kunnskapssenter for Samisk tro og mytologi" på Ceavccageadje/Mortensnes

Forprosjektet for dette prosjektet omfattet planlegging av en ny utstilling med samisk tro og mytologi som tema i infohallen på Ceavccageadje/Mortensnes, samt planer for en bedre formidling/tilrettelegging av uteområdet. I 2007 var årer da hovedprosjektet skulle starte opp, men foreløpig er det brukt lite penger i prosjektet. Årsaken er sen tilbakemelding fra søknadsinstanser (gjelder Sametinget og Fylkeskommunen). Prosjektleder Marte Spangen samt museets to faste fagansatte (M.Krogh, K.Schanche) har likevel gjort noe arbeid i prosjektet. Arbeidet har først og fremst omfattet forfetting av tekster til skilt med opplysninger om kulturminner i området. Finansieringen fra Norsk kulturråd er klar, svar ventes fra Sametinget og Fylkeskommunen.

Nettside for samisk tro og mytologi

Museet startet i 2007 arbeidet med å lage en nettutstilling om samisk tro og mytologi. Nettutstillingen skal ta for seg ulike temaer innenfor den før-kristne samiske troen, kristningen, overlevd tro, sagn og eventyr, m.m. Temaene skal presenteres ved hjelp av lyd, bilde, tekst og film. Målet er å nå ut til så mange som mulig med denne kunnskapen. (www.saivu.com).

Prosjektet har sammenheng med den planlagte opprettelsen av Kunnskapssenter for samisk tro og mytologi på Ceavccageadje/Mortensnes. Prosjektleder er Marte Spangen. Prosjektet, som vil ferdigstilles i 2008, finansieres av Kulturnett.no (ABMutvikling) og Varanger Samiske Museum.

Mobilguiding på Ceavccageadje/Mortensnes

Som et ledd i det å bedre informasjonen om kulturminnene på Ceavccageadje/ Mortensnes, har museet utarbeidet et opplegg for guiding over egen mobiltelefon. Prosjektleder har vært

Marte Spangen, og både Mia Krogh og Kjersti Schanche har vært involvert i tekstforfating. Tekstene er lest inn av Ann-Jorid Henriksen og Gunn Britt Retter. Prosjektet, som startet opp i 2007, hadde før utgangen av året ferdig første "prøve" på norsk og samisk guiding. Prosjektet er finansiert av Norsk kulturråd og Sametinget.

Vandreutstillingen Buoddu

Fokus for denne utstillingen ligger på bruk av elv og elvedal i samisk kultur – først og fremst i det nordsamiske området, og særlig i Tanadalen. Utstillinga vises på Varanger Samiske Museum fram til den sendes på vandring våren 2008n 2008. Sentrale personer i prosjektet har vært prosjektleder marte Spangen og museumstekniker Roger Persson. I tilknytning til utstillingen er det også laget et temahefte: "Den elvesamiske kulturen", der Åge Solbakk er hovedforfatter og med tekster også av Rune Muladahl.. Prosjektarbeidet startet i 2006 og ble avsluttet med utstillingsåpninga i 2007 (litt finpuss også etter dette). Utstillinga er finansiert av NVE, Norsk kulturråd og Sametinget.

2.8. Annet

Deltagelse på årsmøter, seminar, konferanser og kurs

- Mia Krogh og Kjersti Schanche har deltatt (og bidratt med innlegg) på seminar knyttet til prosjektet "Varangers kulturlandskap" i Tromsø i februar.
- Marte Spangen og Claus Pettersen deltok på kurs i regi av ABM utviklig for å lære om digital historieformidling i Oslo i april.
- Mia Krogh og Kjersti Schanche har deltatt på en dags kurs i mediahandtering i kommunal regi på rådhuset i mai 2007.
- Kjersti Schanche deltok på lederkurs/teambyggingkurs i regi av kommunen på Svanhovd i august.
- Kjersti Schanche deltok på Norges museumsforbunds årsmøte i Loen i september, og holdt foredrag om immateriell kulturarv på seminar for Seksjon for formidling.
- Mia Krogh har representert museet på Samisk Museumslags årsmøte i Enare i oktober.
- Kjersti Schanche og Sissel Mikkelsen (sistnevnte også med innlegg) har deltatt på konferanse om tilbakeføring av samisk gjenstandsmateriale i regi av "Recalling Ancestral Voices"-prosjektet i Enare i oktober.
- Mia Krogh deltok på nordnorsk museumsseminar m/foredrag om "Russiske kvinner"-prosjektet i Tromsø i oktober.
- Alle museumsansatte deltok på dagslangt motivasjonskurs i regi av kommunen på Varanger Samiske Museum i oktber.
- Marte Spangen deltok på det årlige "Norsk Arkelogmøte" i Tromsø i november.
- Mia Krogh deltok m/innlegg på seminar om samtidsdokumentasjon i regi av Samtidnettverket i Oslo i november.
- Mia Krogh og Kjersti Schanche deltok på identitetsseminaret "Gii mun lean?" i regi av SEG i Tana i november.
- Mia Krogh og Kjersti Schanche deltok på nettverksmøte for samiske museer i Lakselv i desember.
- Thorbjørn Bjørkli deltok på ABM-u sitt seminar om fotobevaring i Tromsø i mai, m. foredrag om J.O.Nilsen-prosjektet.

Komité- og utvalgsarbeid

- Mia Krogh sitter i styret for Den Kulturelle Skolesekken i Nesseby og Tana, og har deltatt på flere møter i løpet av året.

- Kjersti Schanche er medlem i Norsk kulturråds kulturvernvalg og har deltatt på 3 møter i løpet av året.
- Kjersti Schanche har sittet i komiteen for basisutstilling ved Østsamisk museum, der hun har deltatt på ett møte i 2007. Arbeidet til komiteen er nå ferdigstilt.
- Kjersti Schanche sitter fra 2007 i Norges forskningsråds styre for Program for samisk forskning. Styret har hatt flere møter i løpet av året.
- Kjersti Schanche har vært medlem i styringsgruppa for interreg-prosjektet "Repatriation of the Sámi Heritage". Gruppa har hatt flere møter i løpet av året.

3. Organisasjon

3.1. Organisasjonsform

Varanger Samiske Museum er eid og drevet av Nesseby kommune, der det øverste beslutningsorganet er kommunestyret. Virksomhetsleder for museet sorterer direkte under rådmannen. Virksomhetsleder er delegert anvisningsmyndighet.

3.2. Antall fast ansatte og deres oppgaver

Museet har i 2007 hatt 4 faste ansatte. Disse er:

- * Elna K. Thrane, konsulent. Merkantile oppgaver, gjenstandsregistrering med mer.
- * Mia H. Krogh, konservator/formidler. Formidling (bl.a. opplegg for skolene), utviklingsarbeid med mer. 20% velferdspermisjon i hele 2007.
- * Roger Persson, museumstekniker, 50% fast stilling samt vikar for Krogh og Schanche 50% stilling. Utstillingsbygging, vedlikehold av utstillinger, formidling, tilrettelegging av ulike aktiviteter med mer.
- * Kjersti Schanche, virksomhetsleder. Ledelse, administrasjon, utviklingsarbeid, formidling med mer. 20% velferdspermisjon i hele 2007.

Også vaktmester i 50% stilling (Helmer Bomban) og renholder i 80% stilling (Olga Karlsen) har hatt museet som arbeidssted i 2007, men disse sorterer under teknisk virksomhet.

Medregnet vaktmester og renholder har faste ansatte utført til sammen 4,8 årsverk for VSM i 2007.

3.3. Antall midlertidige ansatte

I 2007 har til sammen 15 personer arbeidet i engasjement av ulik type og varighet. 10 av disse har vært ansatt som sommerguider og skjøtselsarbeidere på Ceavccageadge/Mortensnes. De som har hatt arbeid av mer omfattende varighet er Marte Spangen (prosjektleder, hele året), Sissel Mikkelsen (prosjektleder, januar – november), Claus Pettersen (div. prosjekt + ekstrahjelp, 4 månedverk), Thorbjørn Bjørkli (prosjektarbeid + ekstrahjelp, 3 månedverk). Randi Simonsen har hatt deltidsansettelse deler av året, finansiert av NAV.

Til sammen har det vært utført arbeid tilsvarende 3,6 årsverk av midlertidige ansatte i 2007.

4. Økonomi

4.1. Driftsregnskap 2007

Museets drift er holdt innenfor gitte økonomiske rammer. Nedenfor kommer en oversikt over museets regnskap. Kontostreng 1.36.520 viser utgiftene for hovedbygget i Varangerbotn, mens 1.36.521 viser utgiftene for Ceavccageadge/Mortensnes kulturminneområde. Totale driftsutgifter (hovedbygg + drift Mortensnes) er på **kr 3 758 452**.

Hovedbygg

Når det gjelder museets hovedbygg er det utgiftsført tilsammen kr. 3.607.000. Dette ligger ca. kr. 300.000 over budsjettet, men er dekket inn av økte inntekter (se 4.2.)

Konto nr.	Konto nr. / Navn	Budsjett 2007	Regnskap 2007
1.36.520.0100	Lønn faste stillinger	1 018 000	942 722
1.36.520.0190	Skyldig feriepengar	122 000	113 127
1.36.520.0300	Annen ekstrahjelp	100 000	285 685
1.36.520.0310	Sesonghjelp	115 000	84 493
1.36.520.0390	Feriepengar vikarar, guider	28 000	44 244
1.36.520.0400	Overtid	10 000	5 603
1.36.520.0490	Feriepengar vikarar, guider	1 000	672
1.36.520.0580.	Overskudd reiseregningar	0	17 700
1.36.520.0902	Pensjonsinnskudd KLP	174 000	173 468
1.36.520.1000	Ab. Aviser	5 000	4 406
1.36.520.1010	Innkjøp for salg	150 000	220 563
1.36.520.1012	Rekvisita, kopieringspapir	5 000	0
1.36.520.1019	Kontormateriell	20 000	39 095
1.36.520.1051	Arbeidsmateriell, undervisning	6 000	13 850
1.36.520.1153	Annen bespisning	2 000	377
1.36.520.1232	Oppholdsutgifter/hotellopphold	5 000	13 563
1.36.520.1300	frimerker, porto	8 000	7 855
1.36.520.1310	telefon, mobil, fax	15 000	32 918
1.36.520.1320	Gebyrar, bet. Formidling	5 000	9 943
1.36.520.1360	Bruk internett		10 000
1.36.520.1400	Annonser/markedsføring	45 000	35 451
1.36.520.1420	informasjonstiltak i egen regi	55 000	51 342
1.36.520.1502	Oppholdsutg./hotellopphold ikke oppgavep	5 000	2 900
1.36.520.1609	Kjøreregningar	15 000	25 161
1.36.520.1749	transport andre reiser, buss,fly etc.	30 000	9 088
1.36.520.1858	Forsikring Sabahuset	2 000	1 500
1.36.520.1900	Husleie kommunen	1 110 000	1 110 000
1.36.520.1956	Kontingenter	7 000	7 224
1.36.520.1969	Andre avgifter/Gebyrar vandreutstilling	12 000	78 311
1.36.520.2000	Inventar, møbler	16 000	63 369
1.36.520.2003	Utstyr utendørs/parker	19 000	67 692

1.36.520.2005	Bøker til bibliotek	5 000	2 637
1.36.520.2006	Utstillingsmateriell	19 000	19 731
1.36.520.2019	Innkjøp samlinger	5 000	0,00
1.36.520.2260	Maskinvare, printere, PC	10 000	0,00
1.36.520.2302	Vedlikehold	20 000	47 867
1.36.520.2700	Kjøp av konsulent tjenester	0	8 594
1.36.520.2900	Internkjøp	33 000	125 086
	Total sum	3 198 000	3 676 237

Ceavccageadje/Mortensnes kulturminneområde

Her er ingen utgifter budsjettert på forhand. Årsaken er usikkerhet knyttet til driftsinntekter. Videre er det utgiftsført kr. 83.000, mens tilskuddet fra Sametinget var på kr. 104.000. (se. 4.2.) Forklaringen på "underforbruket" er at en del av utgiftene, bla. lønn til arbeidsleder, ble ført under regnskapet til hovedbygget.

Dato.	Tekst	Budsjett 2007	Regnskap 2007
1.36.521.0310	Annen ekstrahjelp		
	SUM		70 688,63
1.36.521.0390	Feriepenger		
Dato	Tekst	Budsjett	Regnskap
	SUM		8 482,72
1.36.521.0902	Pensjonsinnsk. Fellesordn. KLP		
Dato.	Tekst	Budsjett	Regnskap
	SUM		1 282,14
1.36.521.1019	Kontorutgifter		
Dato.	Tekst	Budsjett	Regnskap
	SUM		798,00
1.36.521.1609	Reiseutgifter		
Dato.	Tekst	Budsjett	Regnskap
	SUM		963,00
	Total sum		82 214,49

4.2. Oversikt over finansiering/driftsstøtte

Driftsinntekter 2007

	<i>Budsjett</i>	<i>Regnskap</i>
1.36.520.6278 Andre inntekter (inntekter Duodji)	0	44 927
1.36.520.6281 Salgsinntekter uten mva.	220 000	321 273
1.36.520.6301 Leieinntekter	30 000	51 665
1.36.520.6290 Billettinntekter	100 000	98 808
1.36.520.8123 Driftstilskudd fra Sametinget	1 443 000	1 443 000
1.36.520.7309 Driftstilskudd fra Finnmark fy.k.	100 000	122 500
1.36.520.7099 Ref. stat (bl.a. NAV, Vegvesenet)		294 330
1.36.520.6599 Inntekter fra andre		2 400
1.36.520.7100 Refusjon fra Trygdekontoret		2 375
1.36.520.7720		1 717

1.36.520.7900 Interne overføringer		64 500
Netto utgifter Nesseby kommune	1 305 000	1 310 957
Total sum	3 198 000	3 758 452

4.3. Prosjektrettet finansiering

Følgende prosjekttilsagn er gitt i 2007:

Kr. 100.000 til nettutstilling om samisk tro og mytologi fra Kulturnett.no (ABM-u)

Kr. 100.000 til mobilguiding på Mortensnes fra Norsk kulturråd

Kr. 100.000 til mobilguiding på Mortensnes fra Sametinget

Kr. 215.000 til utstilling om samisk tro og mytologi i infohallen på Mortensnes

Kr. 750.000 til utstilling om samisk tro og mytologi i infohallen på Mortensnes

Prosjektregnskap for prosjekt i gang i 2007:

Nuortanáste (516), forbruk kr. 70.000 (forts. 2008)

Lagercrantz (518), forbruk kr. 202.000 (sluttført)

Buoddu (519), forbruk kr. 612.000 (sluttført)

Tro og mytologi – forprosjekt (521), forbruk kr. 13.000 (sluttført)

Repatriation (522), forbruk kr. 750.000 (fortsetter)

Nettutstilling tro og mytologi (524), forbruk kr. 55.000 (fortsetter)

Mobilguiding (525), forbruk kr. 150.000 (fortsetter)

I tillegg til prosjektene ovenfor ble det utgiftsført kr. 154.000 i prosjektet “Russiske kvinner” i 2007. Også dette prosjektet var eksternt finansiert, men ført i det ordinære driftsregnskapet. Summa summarum ble det utgiftsført **kr. 2.006.000** på ulike eksternt finansierte prosjekt i 2007.

5. Eiendeler og lokaler

5.1. Oversikt over og tilstand på museets bygninger og eiendommer

Museets virksomhet drives med utgangspunkt i følgende bygg og anlegg: museets hovedbygg i Varangerbotn, infohall i Ceavccageadje/Mortensnes, Amtmannsgammen museum, Sabagården i Reppen, den gamle kommunebrakkka i Nyborg. Sabagården er i privat eie, de øvrige er kommunens eiendom. Teknisk virksomhet i kommunen har ansvar for drift og vedlikehold av anleggene. Hovedbygget i Varangerbotn rommer i tillegg til museumsvirksomhet også flere kontorer for Sametingsansatte. Det arealet som museet disponerer har de siste årene vist seg å være for begrenset for den aktiviteten som museet har bygd opp. Bl.a. er verkstedet for lite, og det finnes omtrent ikke lagerplass. Dette skaper adskillige problemer og hodebry, og fører til mye bæring ut og inn av bl.a. møtelokaler som må brukes til utstillingsproduksjon i perioder.

Anleggene er stort sett i god forfatning, men når det gjelder Amtmannsgammen museum brukes det ikke lenger ressurser på vedlikehold. Tanken er å avhende eiendommen etter at de ulike uthusene er helt tømt for museumsgjenstander, men problemet er å finne oppbevaringsplass andre steder. Lagerkapasiteten i hovedbygget i Varangerbotn er sprengt. I

2005 fikk museet flytte flere større museumsgjenstander til den gamle kommunebrakka i Nyborg. I tillegg fungerer lokalet i Nyborg som oppbevaringsplass for byggemateriell, gamle montre og lignende som det ikke er plass til i hovedbygget i Varangerbotn. Også teknisk etat i kommunen bruker kommunebrakka som lagringsplass.

5.2. Freda eller verneverdige bygninger

Til muset tilhører per i dag 3 freda stabbur: de to som tidligere sto på Amtmannsgammen Museum ble flytta til området nedenfor hovedbygget i Varangerbotn i 2005, samt det såkalte "Barsnestabburet" som ble fraktet hit fra det stedet det sist sto: på Barsnjarga/Barsnes.

Også Sabagården i Reppen er fredet. Huset er i privat eie, men museet betaler forsikringen og holder et visst ettersyn med bygningen.

5.3. Planer om utbygginger eller utbedringer

Museet har behov for flere kontorer, mer lagerplass, en utvidelse av verkstedet og også for en ny ustillingssal der museets rikholdige samling av samtidsduodji skal stilles ut. Også Sametinget har signalisert behov for å leie et større areal enn det de disponerer i dag. Det er nedsatt et kommunalt utvalg som skal legge fram et konkret forslag til utbygging av museets hovedbygg, men foreløpig ser det ikke ut til at det vil skje noen utbygging som avhjelper museets problemer.

Det arbeides også med planer for bygging av ny utstilling i infohallen på Ceavccageadje/Mortensnes.

6. Vurdering av virksomheten 2007

2007 representerer et meget aktivt år, med mange spennende og viktige prosjekt i gang. Den ordinære driften har ellers gått som forventet, og besøkstallet ligger på omtrent samme nivå som året før.

Museets budsjettstyring er god, og som for tidligere år ble museet i 2007 drevet innenfor gitte økonomiske rammer. I tillegg til ordinær drift finansiert over driftsbudsjettet har det vært mange eksternt finansierte prosjekt i gang. Dette representerer ikke noe nytt fra tidligere år, men aldri før har så stor del av museets aktiviteter vært finansiert av prosjekttilskudd.

7. Virksomhetsplan for 2008

	Måned	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
	Oppgave/ prosjekt												
1	Slutføre regnskap	X											
2	Skrive årsmelding og virksomhetsplan	X											
3	Vedlikeholdsarbeid på Stållobiedju (barnerom)	X	X	X	X	X	X						
4	Flytte montre ved do til vegg utenfor Stållobiedju	X											
5	Lage utstilling i veggmontre	X											
6	Ordne vegg utenfor do: henge opp grene	X											
7	Ordne kjøkken	X	X	X	X	X	X						
8	Nettpresentasjon av "Russiske kvinner"	X	X	X									
9	Lage prototype for tekstsilt til Mortensnes	X											
11	Kulturarvprosjektet (gjenstands-database)	X	X	X	X	X	X						
12	Lage nettside om samisk tro og mytologi	X	X	X	X	X	X						
13	Følge opp Duodji på vandring	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
14	Følge opp mobilguiding i Mortensnes	X	X	X	X	X							
15	Utviklingsarbeid: Nasjonalparksenter	X	X	X	X								
16	Utviklingsarbeid: Samisk areal- og ressursbruk	X	X	X	X								
17	Utviklingsarbeid: "Mennesket i Naturen"	X	X	X	X								
18	Følge opp Cicero-prosjektet (klimaforsk.)	X	X	X	X								
19	Avslutte/videreutv. Lagercrantz-prosjektet	X	X	X	X								
20	Følge opp omorganiseringsarbeidet	X	X	X	X								
21	Jon Ole Nilsen-prosjektet	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
22	Oppsetting og vising av "Mu Geaidnu" (kunst)		X	X	X	X							
23	Rense kofter i magasinet		X										
24	Følge opp Vegvesenets planer i Mortensnes		X	X	X	X	X						
25	Finnmarksløpet –		X	X									

	Sjekkpunkt V.botn.																	
26	Snøskulpturprosjekt		X	X														
26	Jon Ole Andersen-utst.				X	X												
27	Planlegging av sommersesong. Utllysning av guidejobber				X	X	X											
28	Tekstskilt til Mortensnes, Klubben, Reppen, Aldon				X	X	X											
29	Bygge transportkasser til Buoddu					X												
30	Oppsetting av fotoutst. i Mortensnes. Åpningsarr. 15. juni.						X											
31	Klargjøring av museets uteområde m. lekeapp.						X											
32	Oppsetting og vising av nenetsveske-utstilling					X	X	X	X	X								
33	Sende Buoddu ut på vandring						X											
34	Sette opp og vise vår egen "Duodji"-utstilling						X	X	X	X								
35	Seminar om samisk tro og mytologi						X											
36	Sette inn port i Nyborg							X										
37	Utarbeide nytt nummer i VSM Čállosat (tro og mytologi)						X	X	X	X								
38	Guidekurs 13. og 14. juni, åpning for sommersesongen 15.juni						X											
39	Lage gulv i fugletitteburene						X	X										
40	Skjøtsel Mortensnes						X	X	X									
41	Sommersesong - oppfølging av guider						X	X	X									
42	Aktivitetsdag, Mortensnes							X										
43	Søndagsarrangement: tur til Klubben 6.juli							X										
44	Vuonnamarkanat								X	X								
45	Båtseminar									X								
46	Skoleopplegg: steinalder									X								
47	Skoleopplegg: sagn og eventyr/ tro og mytologi													X				